

COLECTIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

219

PREȚUL 1 LEU

IGOR ROSAHOVATSKI

EREDITATEA

IGOR ROSOHOVATSKI

Ereditatea

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”

EDITATĂ DE REVISTA

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

Anul X – Nr. 219 – 1 ianuarie 1964

STUDIIND VIAȚA



ORIZONTAL: 1) Una dintre primele arme ale omului primitiv, de fapt un băț prevăzut cu un vîrf de silex, bronz sau fier — Sabie. 2) Categorie importantă de viețuitoare — În antichitate reprezenta partea retoricei care se ocupa de moravurile societății. 3) Cu temperatură scăzută — Oameni de știință care se ocupă cu studiul vieții și al legilor ei. 4) Vegetale — Cetate-stat, apoi imensă putere antică de la care au rămas (și pe pămîntul țării noastre) numeroase vestigii de cultură materială și spirituală. 5) Conjuncție latină — Fiu antic în Mesopotamia — Mijloc important de schimb apărut încă din antichitate, descoperit în numeroase tezaure și pe întreg cuprinsul patriei noastre — Raul Ionescu. 6) Stat cu o străveche civilizație despre care Herodot spunea că este „un dar al Nilului" — Argilă din care în antichitate se făceau unele culori. 7) Din ele omul preistoric confecționa obiecte de uz casnic — Întocmai. 8) Știința care studiază dezvoltarea societății omenești din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre — Simboluri de elemente chimice mult răspîndite. 9) Substanță cu gust acru — Importante piese de cultură materială rămase din toate epocile istorice și din care acum cîțiva ani s-a găsit un întreg tezaur la Constanța într-un depozit din Tomis. 10) Simbolul thaliului — Creatorul civilizației noastre terestre — Tridiu — Se utilizează la războiul de țesut. 11) Cel mai mare faraon al Egiptului antic (1 292—1 225 î.e.n.) — Mare și înfloritor oraș antic situat pe malul Mării Negre și de la care ne-au rămas numeroase și prețioase vestigii. 12) Salut roman — Ramură a biologiei care studiază fenomenele eredității

VERTICAL: 1) Una dintre cele mai interesante piese găsite în tezaurul de sculpturi tomitane aflate în muzeul din Constanța — Materie primă de construcție și prima unealtă a omului primitiv. 2) Piese de cultură materială, principale ajutoare ale omului, descoperite în mai toate săpăturile arheologice — Creator de bunuri materiale în antichitate. 3) Diminutiv feminin și masculin — Locuitori antici pe teritoriul patriei noastre — Mihail Eminescu. 4) Uriași — Specie de ovăz sălbatic. 5) Pronume posesiv — Unealtă apărută încă din antichitate, confecționată la început din piatră, apoi din metale — Prefix prescurtat pentru un milion. 6) Imaculate — Ascuțiș — Seleniu. 7) Pronume — Nume a doi faraoni din dinastia XIX, ale căror piramide situate în Valea Regilor sînt bogat ornamentale cu picturi și sculpturi remarcabile. 8) State-cetăți ca: Roma, Atena, Troia, Tomis de odinioară — Manifestări culturale care au cunoscut o deosebită înflorire în lumea antică, mai ales în Grecia, Roma și

(Continuare în pag. 32)

IGOR ROSOHOVATSKI

Ereditatea

1

Raza violetă luneca vertiginos pe scală. Ea descria spirale complicate, sărea peste gradații de parcă le ștergea printr-o trăsătură de condei.

Hewlett Condyke se lăsă în fotoliu, simțind cum îl părăsesc puterile. Nu mai era în stare să-și înțeleagă propria-i fire. Scosese din birou, ba și chiar din laborator tot ceea ce ar putea eventual radia particule neutrino, și totuși aparatul de înregistrat nu se liniștea.

Era ceva inexplicabil. Nimic din ceea ce cunoștea Condyke nu oferea o soluție pentru dezlegarea acestei taine. Oriunde era așezat aparatul — în biroul ecranat, în subsol, sub apă —, raza săvîrșea salturi inimaginabile.

După ultima experiență, care a fost fișată cu un număr cu patru cifre, Hewlett s-a simțit extrem de obosit. Fără îndoială, exista posibilitatea emiterii unei ipoteze îndrăznețe și frumoase, pentru ca apoi să continue cercetările cu aparate mai puțin sensibile. Dar Hewlett Condyke nu era un adept al fanteziei și al ipotezelor. Punctualitatea lui rece și calmul indiferent deveniseră proverbiale în institut. În loc de „cred" sau „sper", el utiliza prudentul „presupun". Pentru el, un aparat construit în laborator era mai important decît orice teorie. Și, în același timp, Hewlett poseda capacitatea de a judeca lucrurile și fenomenele nu după asemănarea lor cu descoperirile anterioare, ci

tocmai după deosebirea față de acestea. De aceea se și afla acum în impas, neavînd posibilitatea nici să se oprească la o ipoteză, nici să identifice fenomenul neobișnuit cu unul obișnuit, cu alte cuvinte, să treacă pur și simplu pe lîngă el.

Hewlett stătea în fotoliu și se uita țintă într-un colț, cu niște ochi care nu vedeau nimic. Acolo, în acel colț, pîlpîiau luminile violete, ce se opreau la marginea aparatelor. Nu-i venea să se gîndească la nimic. Era ca între vis și realitate.

Printr-un efort de voință, privi iarăși scala. Și deodată își aplecă tot corpul înainte, spre aparat. Raza neobosită a aparatului înregistrator părea că dormita și ea. Era asemenea unei limbi de ceas pe cale să se oprească. Se mișca dintr-o parte în alta, într-un ritm tot mai lent, uniform, indolent.

„Ce s-o fi întîmplat în aceste momente ? se gîndi Hewlett. Acum cînd sînt teribil de obosit și nu mai sînt în stare să mai gîndesc, raza și-a încetinit în mod vizibil mișcările, pentru prima oară în toată această perioadă. Se comportă de parcă ar fi... reflectarea gîndurilor mele !"

Emoția ce l-a cuprins s-a manifestat printr-un ușor tremurat. Gîndurile, asemenea unor cai biciuiți peste spinările asudate, au început să galopeze.

Și, concomitent, raza începu să se miște febril pe scală, fără să se mai oprească la gradații.

Înseamnă oare că mă aflu pe cale să dezleg misterul transmiterii gîndului ? Stop ! își ordonă sie însuși Hewlett. Mai întîi, trebuie să mă liniștesc !

Își frînă gîndurile, iar acestea parcă s-ar fi ridicat în două picioare, împotrivindu-se. Și iarăși s-a întîmplat ceva, căruia înainte Hewlett nu îi acordase atenție sau poate nu observase : raza începu să se miște numai în centrul scalei, și nu de-a lungul ei.

Acest aparat purta numărul 18. Condyke lucra la perfecționarea aparatului pentru înregistrarea radiațiilor de particule neutrino, inventat de fizicianul francez Michel Françon. În camere speciale, fluxuri de neutrini nimereau în molecule de gaz și, datorită încărcăturii lor electrice neutre, pătrundeau în nucleu, transformînd forțele din interiorul atomului. Apăreau izotopi și raza înregistra pe scală apariția acestora.

Hewlett a construit aparate sensibile, tot mai sensibile, pînă l-a creat și pe acesta care purta numărul 18 — numai cu o singură deschizătură pentru radiații.

Şi acum îl privea de parcă l-ar fi văzut pentru întîia oară. Se gîndea: „Pretutindeni — în subsol, în batisferă, în laborator — mă aflam alături de aparat. Mă chinuiam, turbam, aveam emoţii, fiindcă nu găseam sursa radiaţiilor. Am căutat-o pretutindeni — în razele cosmice, în mişcarea valurilor şi în influenţa lor asupra învelişului batisferei, în însuşi acest înveliş, pretutindeni —, dar numai în mine nu. Dar poate că eu eram această sursă şi activitatea intensă a creierului meu făcea să se mişte raza?“

Şi-a imaginat cum străbat întreg universul, pătrunzînd uşor în stele, fluxuri de particule neutrino enigmaticele „unde ale gîndirii“. Ele pot fi captate de fiinţele raţionale din diverse lumi şi pot fi înţelese de ele.

Hewlett se încruntă. Nu-i plăceau exagerările, nici chiar în imaginaţie. Oare pe baza concluziilor mele se poate găsi o explicaţie a fenomenului care are loc cu ocazia telepatiei? se gîndi el. Nucleul atomului nu rămîne indiferent faţă de transformările orbitelor electronice şi ale forţelor dinăuntrul atomului. Ca răspuns la orice eveniment, acest nucleu radiază diverse fluxuri de neutrini. Cînd aceste fluxuri ce străbat uşor pămîntul şi stîncile, marea şi copacii nimeresc în creierul omului, care posedă memorie faţă de o anumită frecvenţă, pătrunzînd în nucleul atomului, ele provoacă transformări ale forţelor dinăuntrul acestuia, precum şi ale orbitelor electronice. Aceasta dă naştere în creier unor fenomene... Dar, imediat, Hewlett se reţinu: de altfel, acestea sînt doar presupunerile mele. Acestui fenomen, ca şi tuturor celorlalte, i se pot găsi zeci de explicaţii diferite. Toate vor părea juste, şi nici una nu va fi justă...

Hewlett simţi o puternică ameţeală. Se lăsă pe speteaza fotoliului. Camera căpătă o culoare roşie. Hewlett vedea pe podea şi pe pereţi limbi de foc şi de sînge. Armele scînteiau. Cineva era ucis, altcineva chema în ajutor. Din ceaţă au apărut două mici siluete omeneşti. Hewlett vedea feţele lor uimitoare...

De pe muntele acoperit de tufişuri portocalii luneca la vale un monstru metalic polipod, iar oamenii, nu se ştie de ce, au încremenit pe loc şi n-au putut să fugă din faţa lui. Ce se va întîmpla cu ei? — se gîndi cu desperare Hewlett.

Ochii monstrului străluceau puternic — erau ochi de om plini de furie — şi deodată din el ţîşni o străfulgerare...

Apoi, viziunea se risipi, dispăru asemenea unui miraj. Respirînd cu greutate, Hewlett îşi şterse cu mîneca broboanele de

sudoare de pe frunte. Privirea lui căzu asupra scalei aparatului de înregistrat. Raza violetă își încetinise dansul.

Ce-o fi însemnînd asta? se întrebă Hewlett. Și deodată, fără nici un motiv aparent, simți cum îl cuprinde frica.

2

— Atunci pe desearǎ, Hew!

— Pe desearǎ, Emy! Sǎrutǎ puștiul din partea mea.

Lăsă încet telefonul în furcă. Laborantul, văzînd expresia feței lui Hewlett, tuși în mod semnificativ și se năpusti afară din cameră, probabil ca să-l mai bîrfească puțin pe tata Condyke. Hewlett își zîmbi sie însuși. N-au decît să bîrfească dacă asta îi distrează. N-ai ce să-i faci. Se spune că atunci cînd un bărbat devine tată pentru prima dată se prostește de bucurie. Și dacă acest lucru se întîmplă cînd bărbatul are peste patruzeci de ani, procesul se desfășoară, după cum se vede, într-un ritm furtunos.

Hewlett se grăbi să se ascundă în biroul său și aici zîmbi în voie. Aici nu existau martori nedoriți; numai aparatul de înregistrat putea imprima pe bandă gîndurile și sentimentele lui neobișnuite.

Își aminti de băiețelul său, Ken, un grăsan trandafiriu, cu gropițe în obraji. „Leit taică-său" — spuneau vecinii. „Chiar și nasul îl are puțin strîmb, ca tine" — glumea Emy. Hewlett era fericit și pentru că băiețelul cîntărea mai mult decît alți copii de aceeași vîrstă, și pentru că avea o poftă de mîncare grozavă, și pentru că nasul îi era puțin strîmb ca la taică-său.

De fiecare dată cînd se pieptăna în fața oglinzii, Hewlett își amintea de bunicul său cu care semăna. Încă din copilărie era fericit de această asemănare, mai ales că îi oferea numeroase avantaje. Singurul dintre toți nepoții, el avea dreptul să se joace cu pipele afumate ale bunicului, să treacă cu degetul pe tăișul pumnalului său. Și, de altfel, nu era minunat să semeni cu bunicul — un urias elegant, întotdeauna cu un baston în mînă, cu favoriții puțin ondulați, pe fața bronzată mereu zîmbitoare? Păcat numai că fața lui Hewlett era puțin asimetrică — jumătatea din dreapta era vizibil mai mare decît cea stîngă. „Cînd un om începe să se compare cu bătrînii și copiii — își spuse Hewlett —, acest lucru nu înseamnă decît că îmbătrînește". Dar nici acest gînd nu putu să-i umbrească bucuria.

Nu avea nici un chef de lucru, iar pînă la sfîrşitul zilei de muncă mai erau două ceasuri, fără a socoti pauza de un sfert de oră pentru ceai, în timpul căreia se discutau toate noutăţile.

Fără să se grăbească, Hewlett îşi scoase din seif carnetul şi citi ultima pagină ; apoi se îndreptă spre noul receptor, care purta numărul 43 şi era de zece ori mai sensibil decît nr. 18. Acesta din urmă nu era capabil să înregistreze radiaţii mai slabe decît cele ale creierului.

O bandă neagră, nesfîrşită luneca din aparatul de înregistrat, şerpuia şi apoi se întindea intrînd în aparatul analizor, aşa cum intră aţa în ac. De un an şi jumătate de cînd lucra cu acest receptor ultrasensibil, Hewlett Condyke reuşise să afle cîte ceva, şi corespunzător cu aceste date l-a numit „A.I.I." — aparat de înregistrat informaţii. El stabilise că nu numai creierul omului, dar toate organismele, toate obiectele, metalele, copacii, valurile mării radiază fluxuri de particule neutrino de o anumită frecvenţă şi intensitate, ca un fel de unde speciale. Fiecare combinaţie de atomi apărută în ele, fiecare mişcare de electroni, fiecare schimbare a nucleelor atomice pune în mişcare raza violetă a aparatului de înregistrat, lăsînd pe bandă „autograful" său.

În felul acesta, aparatul înregistra tot ceea ce se petrecea în univers, atît cît îi permitea sensibilitatea.

Hewlett îşi dădu seama că are frisoane. Camera căpătă o culoare stacojie. Hewlett ştia : acum va apărea o viziune de coşmar. După ce avusese prima halucinaţie, accesele s-au repetat şi de fiecare dată se vedea în mijlocul unui incendiu.

Dincolo de ferestrele biroului, cerul căpătă o culoare sîngerie, care se scurgea şuvoaie pe geam. Cineva răcni înfiorător. De pe munte luneca în jos monstrul polipod, oamenii trăgeau în el. Pierzîndu-şi conştiinţa, Hewlett se prăbuşi. Trupul i se convulsiona şi capul i se lovea spasmodic de podeaua din material plastic...

3

Toamna trecea neauzită prin parcurile Kievului. Atinse cu puţin aur roşcat frunzele copacilor, aruncă o boare de ceaţă asupra cerului, acoperind emailul său albastru cu o uşoară umezeală. Pe acest fundal puţin înceţoşat apărea deosebit de limpede zborul sprinţar al păsărilor.

Un om cam de vreo douăzeci şi cinci de ani, concentrat, cufundat în propriile sale gînduri, se opri la colţul dintre strada Puşkin şi bulevardul Şevcenko, aruncă o privire păsărilor şi, deodată, un zîmbet zburdalnic de copil îi apăru pe faţă şi fluieră puternic, speriind păsările, pentru ca ele să zboare şi mai sus.

Apoi plecă mai departe, legănîndu-şi umerii şi privind într-o parte şi alta.

Urcă în fugă treptele largi, cenuşii, pînă la etajul al doilea. În întîmpinare i se grăbi un alt tînăr îmbrăcat într-un halat alb.

— Salut, Jenea. Iar ai dormit prea mult?

— Lasă-te, bătrîne. Măcar astăzi nu mă pisa şi tu, în ziua marii experienţe. Te duci în vivariu, Boris?

Boris dădu afirmativ din cap şi o luă pe coridorul lung, alb. Deschise uşa, pe care era scrisă litera „Y".

Aici se afla o secţie a vivariului. O adevărată colecţie de monştri. Pisici fără urechi, şobolani cu două cozi, cobai orbi, cîini cu picioare tremurînde, iepuri de casă chei...

Boris se uita la ei cu tristeţe, stînd lîngă reţeaua de metal. Vivariul de monştri continua să crească. Părea că întruchipează greşelile oamenilor de ştiinţă, accidentele întîmplătoare care nu puteau fi încă prevăzute. Este adevărat că de cînd în laborator a apărut „A.I.I." — aparatul de înregistrat informaţii după sistemul lui Condyke — numărul monştrilor noi a scăzut mult. Şi totuşi, experienţe pe oameni, chiar pe bolnavii incurabili, nu puteau fi începute. Deşi marea experienţă de astăzi avea poate să schimbe această stare de lucruri...

Boris alese cîţiva iepuri de casă şi patru cîini. Dacă se vor transforma în animale normale, înseamnă că...

El se gîndi: Iată, noi pregătim o armă împotriva bolilor, poate una dintre cele mai eficiente din cîte le-a cunoscut omenirea. Cu ajutorul ei, vom putea, la nevoie, să schimbăm ereditatea, să restabilim norma obişnuită, să creăm noi specii de animale şi plante. Dar nu ştiu de ce ne gîndim rareori la măreţia fenomenului care există dincolo de munca noastră cotidiană. Dar dacă ne-am gîndi mai des? Ne-ar împiedica sau, dimpotrivă, ne-ar ajuta în muncă?

Şi prin minte i se perindară oameni chinuiţi de boală, infirmi, care aşteaptă vindecarea sau chiar cei care nu mai cred în ea; îşi imagină desperarea mamei care a născut un copil-monstru; deznădejdea omului care s-a îmbolnăvit din vina vreunui strămoş...

Se auziră pașii grei ai preparatorului.

— Pregătește-i pentru experiență pe aceștia, spuse Boris, arătînd animalele.

Se întoarse în laborator. Eugen glumea cu ceilalți cercetători, zăngănindu-și eprubetele. Astăzi, artileria lui grea, aparatele ultrasonice, de electroforeză și ultracentrifugele stăteau inactive. Enzima pe care o prepara din bacterii era pregătită într-o cantitate suficientă. Mai rămînea de analizat o cantitate suplimentară de acid nucleic și apoi se putea începe marea experiență.

Boris trase spre sine un mojar și începu să amestece în el cu un bastonaș de sticlă, înfășurînd pe acesta niște fire albe, lipicioase. Urmărea ca pe vîrful bastonașului să se formeze ceva asemenea unui tampon de vată. Acest ghemotoc trebuia curățat cu spirt, iar apoi studiat. Era o muncă cotidiană obișnuită. Dar uneori Boris își dădea frîu liber închipuirii. Se simțea cuprins de o emoție care — dacă nu s-ar fi jenat de asemenea cuvinte — putea fi numită, pe drept cuvînt, o emoție vecină cu venerația.

Cît de strîns legată este fantezia de realitate! se gîndea el. E suficient să vezi în mod just ceva încă fantastic și îți și imaginezi că este real. E suficient să privești într-un mod deosebit realitatea, și pe dată te uimește caracterul ei fantastic.

Privi firele albe care se înfășurau pe bastonaș. Era acidul dezoxiribonucleic, ADN. Trei litere care se puteau întîlni în toate manualele de genetică și care însemnau uneori desperare sau speranță, suferință sau bucurie. Pentru că în ADN, în construirea moleculelor lui, își trage rădăcina programul îmbinărilor și reacțiilor succesive din celulă, începutul acelor uimitoare transformări care duc la formarea trăsăturilor individuale, a particularităților organismului viu. Culoarea ochilor, profilul, forma piciorului și ceea ce îndeobște se numește predispoziție spre o boală sau alta, și uneori chiar boala însăși — monstruozitatea, oasele moi, surzenia, orbirea, nebunia —, toate acestea sînt legate de ADN.

Și oare nu era de-a dreptul fantastic că această substanță, ale cărei schimbări imperceptibile duceau la schimbări definitive în ereditate, el, Boris, și tovarășii lui o produceau artificial în retorte, o înfășurau pe bastonașe de sticlă, o modificau corespunzător cu planurile lor.

Și ADN-ul pe care îl răsucea acum era schimbat artificial. El trebuia să provoace în organismul iepurilor lipsiți de păr o creștere a blănei și să întărească picioarele tremurînde ale

ciinilor. El trebuia să readucă la normal ADN-ul conținut în celulele acestor animale. Dacă experiența va reuși, se poate trece și la tratamentul asupra oamenilor. Este adevărat că nu e lucru ușor și nici simplu să obții acest ADN cu mutații dirijate. Pentru aceasta, în retortă se depune o enzimă, puțin ADN de un anume tip, care servește drept model pentru construcția viitoare, iar „cărămizile" sînt părțile componente ale acidului nucleic, bazele lui azotate. Componența „cărămizilor" este puțin schimbată. Enzima nu observă această neconcordanță minimă și începe să muncească. Ea îmbină „cărămizile" între ele cu aceeași consecvență cu care au fost îmbinate ele în model. ADN-ul astfel obținut este de tipul modelului, dar totodată e și puțin schimbat. Apoi se trece la studierea lui.

Odinioară, această etapă a cercetării era cea mai anevoioasă și mai îndelungată. Acum însă, de cînd laboratorul posedă „A.I.I.", munca a devenit simplă și rapidă. Dacă mutațiile sînt apropiate de cele prevăzute de program, acest ADN este injectat animalelor.

Dar nenorocirea constă în faptul că schimbările sînt întotdeauna aproximative. Nu este posibil calculul precis al cantității de „cărămizi" modificate în reacție, precum și gradul mutației. Deviațiile, chiar cele mai neînsemnate sînt suficiente pentru a anula toată munca.

Boris purifică ADN-ul căpătat și îl duse la aparat. Apoi declanșă analizorul. În ferestruică apăru linia roșie zimțată, cea prevăzută de program. Îndărătul ei trecea banda aparatului de înregistrat și zimții coincideau. Cu ochiul liber păreau să coincidă, dar Boris știa că atunci cînd va privi filmul vor apărea limpede micile devieri.

Fără imprecizium nu se poate, oftă el. Ne apropiem mereu de adevăr, de ideal, și niciodată nu-l atingem. Trebuie să ne mulțumim cu ceea ce-i posibil.

În laborator intră profesorul Rostislav Ilici, cărunt, dar cu o siluetă tinerească. Se apropie de Boris și începu să-i răsufle lîngă ureche. Apoi spuse, adresîndu-se tuturora :

— O să injectăm animalelor doza de bază. Între timp, Boris să verifice și să prepare cantitatea suplimentată.

...Au trecut cîteva săptămîni. Cercetătorii laboratorului vizitau de cîteva ori pe zi secția I a vivariului. Unii au și remarcat schimbările prevăzute de program în starea animalelor

supuse experienței. Atmosfera din laborator era neobișnuită : un fel de îmbinare de nerăbdare și triumf.

Pe neașteptate au murit doi iepuri de casă. Din ce cauză ? Acest lucru nu s-a putut încă stabili. Rostislav Ilici și Boris au umblat în zilele acelea cu ochii roșii de nesomn Se spărgea multă sticlărie, dar fără nici un folos apreciabil.

Chiar la intrarea în vivariu Boris dădu de Eugen.

— Ascultă. Borea, șopti acesta pe un ton conspirativ, să plecăm astăzi mai devreme. La cinema se dă o nouă comedie. Boris nu răspunse nimic. Dar parcă e așa de ușor să scapi de Eugen ? ! Am auzit că sînt niște situații...

Boris se înfurie :

— Cum de ești în stare... tocmai acum ? !

Intră în vivariu și se uită la animalele experimentate. Încă doi iepuri de casă arătau prost. În schimb, la ceilalți, părul creștea în mod vizibil.

El îi privea și pentru nu se știe a cîta oară își imagină oameni desperați. care nu mai credeau în însănătoșire... Gîndurile lui au fost întrerupte de glasul lui Eugen :

— Îmi permiteți să aflu ce gînduri mărețe se pregătesc să lanseze creierul dumneavoastră ?

Boris simți că de furie devine palid. Sau se ceartă acum definitiv cu el sau... Se întoarse spre Eugen și, reținîndu-se, pronunță extrem de calm :

— Înțelegi. mă gîndeam că sîntem în pragul soluționării problemei. iar între timp oamenii suferă. Și ce chinuri ! Îți imaginezi ce lucru îngrozitor este idiotismul ereditar sau oasele moi... Sau cine știe ce altă boală...

Eugen se încruntă, apoi vru să răspundă printr-o glumă, dar deodată spuse pe un ton extrem de serios :

— Vecina mea are o fetiță. Are opt ani, dar nu pronunță nici un cuvînt. Iar în ochi îi trec uneori sclipiri de înțelegere și deseori de suferință... Apoi adăugă pe același ton : Am putea rămîne două ore după lucru... Ce crezi...

Acum, Boris simți cum zîmbește involuntar : vîrsta nu l-a schimbat de loc pe Eugen. Alții îmbătrînesc, se transformă, devin mai serioși sau, în orice caz, mai puțin exuberanți, iar acesta a rămas același ca la institut. E mereu pradă dispozițiilor sale sufletești, se apucă ba de una, ba de alta.

Boris ieși din laborator și se cufundă în muncă. Peste cîteva minute auzi chiar la urechea lui șoapta conspirativă :

— Ce zici, bătrîne, o întindem la cinema ?

4

— Hallo, Hew!

Hewlett nici nu întoarse capul. Știa că acolo, în spatele lui, prin ușa întredeschisă, intră acum sir Ronald Tine, uscat ca un țir, îmbrăcat cu o haină roasă, unul dintre savanții cei mai influenți, în care se îmbinau perfect viclenia unui misit, precizia unui matematician și imaginația unui poet.

Tine ocoli aparatul de analiză și-l privi pe Hewlett drept în față.

— Hew, noi ne cunoaștem de mult și putem vorbi deschis, spuse el.

Condyke înțelese de ce a venit Ronald. Ar fi putut chiar reproduce tot ceea ce avea de gînd să-i spună profesorul, cu toate „hm"-urile, „știi"-urile, „n-ai ce-i face" și „capul sus, bătrîne". El simțea că lui Tine îi vine greu să vorbească și îi veni în ajutor:

— În absența mea, munca poate fi dusă de Huxley. E un băiat de treabă și o să facă față...

— Da, o să facă treabă. Iar dumneata trebuie să te tratezi și să te odihnești...

Hewlett nu dădu nici o importanță ultimelor cuvinte ale lui Tine. Dacă ar fi fost în locul său, ar fi vorbit la fel. În loc să-i răspundă, adăugă calm:

— Însemnările și schemele pentru Huxley sînt în sertarele numărul unu și numărul doi. În sertarul numărul trei se află materialele pentru dumneata.

Se ridică greoi din fotoliu și întinse mîna. Umbra lui Hewlett cu capul tras între umeri părea gheboasă.

— Asta-i tot. Adio, Ron.

Tine privea fața indiferentă a lui Condyke. Doar gura îi părea mai strîmbă ca înainte, iar colțurile buzelor erau lăsate în jos, trădînd o mare oboseală.

— Îngrijește-te, Hew, și noi o să te vizităm, pronunță grăbit profesorul și ieși din încăpere. Poate că vrea să-și ia rămas bun de la aparatul său? se gîndi Tine. Uneori ne despărțim mai greu de obiecte decît de oameni...

Hewlett stătu un moment privind țintă aparatul său de înregistrat. Probabil că surmenajul pricinuit de zilele și nopțile petrecute aici a declanșat boala ce dormita în el. De altfel, ce importanță are.

Durerea surdă din ceafă s-a intensificat și s-a întins spre tîmple, cuprinzînd capul ca într-un cerc de fier.

Medicul spusese atunci, la prima criză :

— Viziunile n-au nici o legătură cu munca.

Apoi, cînd accesele au devenit mai dese, medicul pronunță sentința :

— Ai o boală fenomenală, extrem de rară, înrudită cu epilepsia și cu alte psihoze ciclice. Doctorul căuta în zadar să dea feței sale o expresie de simpatie prietenească. Apoi întrebă : In familia dumitale n-a fost nimeni alcoolic ?

— Dar narcoman nu ajunge ? glumi Hewlett, deși nu-i ardea de așa ceva.

În fața lui apăru imediat imaginea bărbatului uriaș și elegant, cu care semăna și cu care se mîndrea. Atunci, la medic, nu știa încă totul. Iar mai tîrziu, cînd crizele au devenit tot mai dese, el a citit cîteva cărți de psihiatrie și a aflat ce-l așteaptă. Pentru că și viziunile de coșmar au o denumire științifică.

Hewlett întinse mîna dreaptă, trase sertarul, desfăcu un pachețel cu cașete, în care intra și luminal. Simți un gust amar pe limbă și înghiți fără să mai bea apă.

Cîteva minute să treacă și va putea merge acasă, fără să se teamă că va avea o criză pe stradă. Aruncă o privire în laborator, oprindu-se mai mult asupra aparatului de înregistrat. Păcat că n-a reușit să lămurească natura undei. I-a rămas prea puțin timp — o perioadă scurtă împărțită prin cîteva crize și al cărei sfîrșit era sau moartea sau demența.

Hewlett simți o dorință acută să ia un obiect greu și să spargă acest receptor blestemat din cauza căruia și-a secat creierii. Cîte minute și ore prețioase au fost sacrificate pentru acest aparat ! În timpul acesta ar fi putut să-și vadă prietenii, să petreacă, să călătorească. Sau să fi inventat un leac împotriva bolii, împotriva eredității blestemate. Și să nu facă prostii... Își mușcă buzele aproape pînă la sînge. Se temea să se gîndească la fiul său, la fața acestuia, care semăna atît de mult cu a lui. Alții transmit copiilor o memorie bună, o sănătate de fier, le insuflă voința dîrză de a învinge, necesară în societatea capitalistă crudă, nemiloasă. „Iar eu i-am dat lui Ken blestemul meu, care îl va face neputincios. Nu aveam dreptul să fac un copil ! Dar nu știam..., încercă el să se justifice în fața propriei sale conștiințe. Nici nu puteam ști. Și apoi, nici nu este obligatoriu ca și fiul meu să moștenească... El poate să nu sufere de aceeași boală. Și chiar dacă prin eredi-

tate i s-a transmis o oarecare predispoziție, există șanse să nu se îmbolnăvească. Dacă va crește și va trăi liniștit, fără traumatisme psihice... Dar cine dintre noi trăiește liniștit, fără traumatisme, în această lume, unde amenințarea distrugerii totale atîrnă în permanență asupra ta și asupra celor dragi ție ? se întrerupse el cu răutate și văzu limpede fața lui Ken cu gropițe în obraji. Jumătatea din dreapta a feței era mai mare decît stînga. Asimetrică, diplastică, își aminti el cuvintele din manualul de psihiatrie și simți cum încremenește de groază.

Ce-i de făcut ? Cum să-și salveze copilul ? Să-l omoare cît timp e micuț și nu înțelege nimic ? ! Se pare că e singura soluție. Așa acționau și cei din Sparta cu copiii bolnăvicioși, cu infirmii.

Căuta să-și gonească din minte gîndul înspăimîntător, dar acesta continua să-l obsedeze. Se ferea să se uite la aparatul de înregistrat, se temea că se va arunca asupra lui și va distruge acest blestemat „A.I.I." care prinde informații din univers, dar este neputincios să le transforme. Ah, dacă ar fi știut înainte cărei probleme să-și consacre viața, cum să trăiască ! Dacă ar fi știut !

Hewlett Condyke ieși cu un pas măsurat din camera sa de lucru, își luă rămas bun cu răceală de la laboranți și închise ușa după sine.

Intră în autobuz, cumpără un bilet de la tînărul taxator, care fluiera ceva vesel, și urcă la etajul de sus, unde putea fuma. Trăgînd din pipă, Hewlett privea cu atenție pe călători. Aproape toți erau cufundați în citirea ziarului. Și Hewlett aruncă o privire asupra paginii din fața vecinului său. I-au sărit în ochi titlurile mari : „O nouă amenințare în Orientul Apropiat", „Noi adăposturi atomice ale firmei Warren".

Asta mai lipsea, se gîndi el răzbunător. Poate că dacă aș fi trăit într-o lume liniștită, rațională, scînteia ce mocnea nu s-ar fi aprins.

Încă din depărtare, cu două colțuri mai aproape, văzu deasupra străzii Picadilly o imensă reclamă luminoasă — capul unui nou-născut, cu ochi care sclipeau. S-ar părea că acest cap privește mulțimea, apreciind cam la ce s-ar putea aștepta de la acești oameni, ce pregătesc aceștia pentru el.

Hewlett coborî în piață. O clipă se opri lîngă statuia de bronz a lui Eros. Zeul dragostei și-a întins arcul și și-a pregătit săgeata pentru o inimă în așteptare. Dar ce însemna dragostea pentru Hewlett dacă fiul său n-ar fi trebuit să se nască ?...

De altfel, se gîndi el, parcă alți părinți cînd li se nasc copiii cunosc destinul lor ? Oare noi nu-i otrăvim cu obiceiurile și normele noastre, fără să ne mai gîndim că în timpurile noi în care vor trăi acești copii aceste norme și obiceiuri vor fi o piedică în viața lor ? Noi căutăm să-i creștem după chipul și asemănarea noastră, ca și cum am fi cea mai bună variantă, etalonul de platină după care trebuie să se comporte copiii...

Hewlett trecu piața și o luă pe o stradă lungă și întortocheată. Treptat, reclamele și vitrinele deveneau tot mai rare, începea cartierul Soho — adăpostul pictorilor, al poeților, cartierul locuințelor mobilate. Aici, în grădinițe se plimbau bunicile și mamele, ținîndu-și copiii de mînă. Sălciile plîngătoare își spălau pletele în jocuri de apă, iar în parc, pe gazonul catifelat, stăteau așezate perechi de tineri.

Hewlett căuta să-și întîrzie cît mai mult sosirea acasă. Se temea de hotărîrea obsedantă care sălășluia în el ca unica salvare a fiului său. Trebuia să-și înăbușe această hotărîre, pînă cînd nu l-a cuprins cu totul și nu i-a subjugat voința. Să cîștige timp !

În fața casei lui se vedea limpede firma binecunoscută a unui „pub" — o cîrciumă de cartier. Pe firmă era zugrăvită o cană cu bere neagră și niște litere grosolane : „La calul de fier".

Hewlett intră în pub, comandă o cană cu bere și un biftec. Alături de el, la o altă măsuță stăteau doi marinari cam afumați. Pe gîtul lor vînjos și bronzat se vedeau urme albe.

Acest pub are o vechime de peste o sută cincizeci de ani. Aici venea și bunicul său...

Și deodată, deși Hewlett căuta să se stăpînească din toate puterile, gîndurile primejdioase au smuls zăgazul și i-au inundat creierul. El a văzut ce se temea cel mai mult să vadă : pe bunicul său așa cum îl văzuse ultima oară — cu părul murdar, nepieptănat, căzut peste ochi, cu spume la gură. Căuta să se smulgă din mîinile unor paznici voinici... Și această soartă, conform legilor crude ale naturii oarbe, îl așteaptă și pe Hewlett, și poate chiar pe fiul său.

Hewlett simți că se sufocă de ură. El văzu parcă aievea cum bunicul se joacă cu el, cum îl saltă pe genunchi, cum îl aruncă și-l prinde în aer... Dar iată-l pe bunic într-o fumătorie chineză de opiu... Stă culcat pe o rogojină și viziuni fermecate i se perindă prin creierul său amețit. Iar apoi se

întoarce în Anglia natală, la logodnica lui. În valiză, alături de aurul jefuit, se află și otrava, precum și două pipe de fumat opiu. Desigur, el nu se gîndește că va transmite sîngele său otrăvit de opiu și structura dezechilibrată a celulelor nervoase fiului, nepotului, strănepotului. Iată însă că se naște un copil cu nasul tatălui, cu ochii blînzi ai mamei, cu bărbia bunicului și...

Și dacă el va nimeri în aceste condiții, în lumea bolnavă și dementă, „Calul de fier" îl va duce pe același drum... Și parcă în ce lume poate nimeri un copil dacă nu în cea pregătită de părinții lui ?

Hewlett împinse farfuria cu mîncare, aruncă o monedă pe masă și ieși în grabă pe stradă. În cap simțea cum îi scrîșnesc niște pietre de moară.

Vorbind despre o lume mai bună, îi trecea lui Hewlett prin minte, noi lăsăm urmașilor noștri celule otrăvite de alcool și de narcotice ; legile otrăvite de prejudecăți ; norme care încătușează mai rău decît cătușele condamnaților ; treburile noastre neterminate, care conțin mai multe greșeli decît adevăruri ; speranțele nerealizate, care pot fi distrugătoare...

Clătinîndu-se, Hewlett urcă scara de lemn. Se opri lîngă ușă. Avea groază să intre, pentru că de îndată ce îl va vedea pe copil se va gîndi la salvarea lui. Și iarăși din bezna care îi năpădea treptat mintea izbucni acea hotărîre...

Hewlett înghiți deodată două cașete. Apoi sună. Emy i-a deschis ușa. Emy a lui, zveltă, proaspătă, mirosind a parfum, ca o floare de seară. Deasupra frunții mici și bronzate se ridica într-un val frumos părul vopsit într-un blond aproape alb.

— Ai întîrziat, Hew. Ce s-a întîmplat ?

— Soții nu trebuie întrebați, ca să nu se învețe cu minciuna, răspunse el, trecînd în cameră. Se așeză lîngă cămin.

Emy se apropie de el, luă cu un cleşte cîteva felii de pîine prăjită și pregăti cafeaua de seară.

— De ce nu te duci să te uiți la Ken ? întrebă ea.

— Știi bine că peste cîteva zile mă internez la spitalul de psihiatrie, răspunse el încruntat.

Hewlett observă că Emy tresare. Pentru o clipă se lăsă o tăcere grea și apoi ea spuse cu multă convingere :

— Ai să te însănătoșești. Și tu știi asta prea bine.

El nu-i răspunse. Emy poseda rara calitate de a nu crede în ceea ce nu voia să creadă și să păstreze speranța. Ea nu

putea să înțeleagă că el este un om sfîrșit. Dar asta-i treaba ei...

Simțea prezența ei și aștepta ca ea să plece. Tăcerea devenea tot mai fragilă, tot mai fărîmicioasă, ca praful de pușcă uscat...

Probabil că și Emy a remarcat acest lucru. Ea îl rugă pe un ton implorator :

— Uite-te la mine, Hew, privește-mă.

El făcu un efort și întoarse spre ea un obraz cu ochii nesimetrici și cu pupilele nemișcate, asemenea a două bucățele de cărbune negru. Dar și acum, în adîncul ochilor lui, sclipea o curiozitate desperată, de parcă se gîndea la sine însuși ca la un om străin și observa cu pasiune această persoană, așteptînd ce-o să i se mai întîmple...

Ea își dădu seama de aceasta și spuse încet, cu o uimire plină de admirație :

— Hew, ești un adevărat savant...

El zîmbi — pentru o clipă doar — și ea, căpătînd curaj, se apropie de el. Fără să știe de ce, el începu să fredoneze un cîntecel de copii, semiironic, „Vei fi un mare om de știință, Jonny". Emy izbucni în rîs.

— Fredonam în gînd acest cîntec, iar tu l-ai continuat.

El se gîndi la radiațiile de neutrini care i-au transmis cîntecelul fredonat de ea și simți dorința ca aceste raze nevăzute să devină palpabile și tot atît de moi și de mătăsoase ca părul lui Emy sau pielea lui Ken.

Această stare a durat doar cîteva minute, căci reuși să se stăpînească. „Fără sentimentalisme ! își ordonă el. Altminteri, te va cuprinde o speranță falsă și vei face prostii, la care n-ai dreptul".

Sîntem singuri ca și frunzele unui copac, se gîndi el. Și așa sîntem creați de la începutul începutului.

În creierul său bolnav au început să apară viziuni fantastice : peste prăpăstii și hăuri nesfîrșite, asemenea unor fire nevăzute, lunecau fluxuri de particule neutrino, legînd între ele oamenii, leii, pietrele, peștii, oceanul, sistemele stelare...

Se gîndea : sînt legat de oameni numai prin aceste fluxuri și prin boala mea blestemată...

Văzu parcă aievea ultimul acces demențial al lumii : apele clocotinde, norii stacojii care cădeau parcă pe Pămînt, bucăți

de clădiri şi de copaci aruncaţi prin aer. Sfirşitul vieţii pe planetă. Vor rămine doar aparatul de înregistrat, bine ascuns într-o subterană adîncă, raza violetă neostenită şi banda fără sfîrşit pe care se află imprimate variantele a tot ceea ce a existat...

Hewlett simţea cum îi crapă capul. Înţelese că accesul nu mai poate fi preîntîmpinat. Îl cuprinse o furie îngrozitoare, nestăpînită. Ce caută aici această femeie? De ce ţipă copilul? De ce ţipă copilul care nu trebuia să se nască?!

Emy văzu pumnii lui strînşi şi vinele gîtului încordate şi proeminente. O cuprinse teama de a rămîne singură cu el... Ea se apropie de aparatul de radio şi îl deschise.

5

Boris întoarse butonul şi centrifuga porni cu un zumzet uşor. În ferestruică apărea limpede curba precipitării moleculelor.

Aruncă o privire rapidă spre Eugen. Acesta era de cîteva zile neobişnuit de serios. Uneori mişca din buze de parcă ar fi stat de vorbă cu sine însuşi.

Privirea lui Boris întîlni privirea interiorizată şi în acelaşi timp distrată a lui Eugen.

— Trebuie să discut ceva cu tine şi cu profesorul, spuse fără de veste Eugen. Să trecem acum pe la el.

Boris dădu din umeri, dar îl urmă pe tovarăşul său.

Orice opoziţie este inutilă, gîndi el. Şi aşa este cu totul inutil să încerc să ghicesc ce va spune acum acest aiurit. Poate că a inventat ceva util, dar sînt tot atîtea şanse că ne va spune o nouă anecdotă sau ne va asasina cu propria sa ipoteză despre racheta fotonică.

În prezenţa lui Eugen, profesorul devenea deosebit de oficial şi ocupat. Dar cînd fusese vorba ca Eugen să fie luat într-un alt laborator, nu i-a dat drumul. Văzîndu-l, profesorul arboră un aer grav şi cu un glas de om ocupat spuse:

— Spune repede ce ai de spus, dar cît mai precis cu putinţă şi mai la subiect.

Trebuie menţionat însă că nici tonul utilizat de Rostislav Ilici şi nici expresia glacială a feţei lui nu făceau vreo impre-

sie asupra lui Eugen. El se aşeză mai aproape de profesor şi descrise un gest cu mîna, asemenea unui dirijor :

— Cu ce ne ocupăm în laborator ? întrebă el şi tăcu solemn, ştiind foarte bine că nimeni nu va interveni în tiradele lui. Luăm informaţiile aflate în ADN şi le recreăm în material. Dar cum facem aceasta ? Parcă am lua nişte figuri de carton, le-am fixa pe hîrtie şi apoi am căuta să le tăiem cu foarfecii. Căutăm să nu ne îndepărtăm de model... Încercări zadarnice ! Tremuratul mîinii, grosimea foarfecelui, inegalităţile caracteristice cartonului duc nu numai la aceea că nu putem face copii precise, dar stricăm şi modelul. Chiar şi contribuţia noastră la informaţie, utilizarea pe care i-o dăm nu trece fără urme. Luînd în mînă cartonul, noi lăsăm pe el urmele degetelor noastre...

Rostislav Ilici puse mîna pe stilou, demonstrînd cu întreaga-i atitudine că are treabă. Era singurul mijloc de a-l face pe Eugen să treacă la subiect.

— Trebuie să facem astfel ca să ne amestecăm cît mai puţin în acest proces. O soluţie există. Eugen privi faţa indiferentă a profesorului şi spuse : „A.I.I." ! Putem selecţiona modele de ADN, să le imprimăm pe banda informaţiilor sub formă de radiaţii de neutrini. Apoi le putem transmite prin amplificator asupra soluţiei. Sînt convins (el spunea întotdeauna „sînt convins" acolo unde altul ar fi spus „s-ar putea") că fluxul de neutrini va transforma soluţia corespunzător cu informaţia cu care l-am încărcat ! Informaţia se va imprima în material. Şi încă uimitor de repede !

— Dar... începu Boris.

— Fără îndoială aceasta cere verificare şi o muncă suplimentară, îl întrerupse Eugen. Dar principiul amplificatorului neutrino este elaborat. Avem şi laboratoare corespunzătoare. Iau asupra mea aranjarea practică a lucrărilor.

Rostislav Ilici îl privea pe Boris şi acesta înţelegea ce aşteaptă profesorul de la el.

— Bine, tovarăşe Eugen, spuse profesorul. Încearcă, iar Boris te va ajuta. Dacă vei obţine rezultate, o să schimbăm în consecinţă planul laboratorului.

Boris nu exprimă nici acordul, nici refuzul său. El ştia dinainte cum vor decurge lucrurile. Eugen va emite idei, iar el va munci. După cîteva eşecuri, Eugen se va apuca de altă treabă. Munca o va continua tot el, dar singur. Cînd vor apărea primele rezultate — în caz că vor apărea —, Eugen

se va întoarce și iarăși va străluci cu ideile lui asemenea unor fulgere, iar el, Boris, îl va admira în străfundul sufletului său și va continua să se mire că acest aiurit poate avea idei atît de minunate.

6

...În liniștea ce se lăsase, butonul aparatului de radio pocni sec, și Condyke se simți învăluit de zgomotele dezordonate ale universului. Hewlett își mușca buzele, căutînd să-și stăpînească furia.

Deodată, un glas străin îl strigă pe nume :

— Hewlett Condyke...

El începu să asculte, aruncînd priviri sălbatice de jur-împrejur.

— ...Sistemului Condyke, auzi din nou și de-abia acum înțelese că vorbea cineva la radio.

— ...În felul acesta, acum doisprezece ani, fizicianul Michel Françon a construit la Paris un aparat pentru primirea și înregistrarea fluxurilor de particule neutrino. Acest aparat a fost perfecționat de fizicianul englez Hewlett Condyke. Condyke a reușit să stabilească faptul că fluxurile de neutrini poartă în ele informații despre tot ceea ce se petrece în univers. Iar ereditatea, după cum se știe, este de asemenea o informație despre structura organismului transmisă de la strămoși urmașilor. Și iată acum, cu ajutorul aparatului de înregistrat informații după sistemul Condyke, în laboratorul profesorului sovietic Rostislav Aldin, sub conducerea tinerilor oameni de știință Eugen Irmin și Boris Kostovski, un grup de specialiști geneticieni au elaborat o metodă eficientă de tratare a bolilor ereditare.

Hewlett asculta nemișcat. O mică luminiță lumina creierul său bolnav și gonea bezna. Accesul implacabil se depărta pe măsură ce el înțelegea tot mai bine cuvintele auzite la radio.

Emy îl îmbrățișă strîns. Părul ei îi atingea gîtul.

Hewlett avu o revelație. O bucurie de nedescris îi cuprinse inima. Simți dorința să sară, să fugă, să strige : Iată ce am realizat ! Niciodată n-a fost atît de fericit și atît de

neajutorat ca acum. Se mira: Oare eu am făcut asta? Eu, Michel și acești tineri? Oare am reușit să facem o minune?

„A.I.I.!“ Dragul său „A.I.I.!“ Aparatul îi părea asemenea unei punți care făcea legătura între el și Michel, între el și cei care au știut să folosească aparatul în lupta lor pentru viață.

— Hew! Hew! atît putea să spună Emy, cuprinsă de fericire.

El o îmbrățișă și-i șopti:

— Mă întorc imediat. Trebuie să sărbătorim acest eveniment.

Voia să fie puțin singur, să-și revină în fire.

Hewlett ieși în ceața albăstruie de seară. Departe, deasupra acoperișurilor străluceau cu o lumină rece reclamele. Acolo se distra Picadilly-ul. El se îndreptă spre luminile de neon. În intîmpinare îi ieși un bătrîn îmbrăcat într-un trenci. Hewlett îl întrebă:

— Ați auzit radioul?

Bătrînul clipi speriat:

— Război?

Hewlett se încruntă nerăbdător:

— Nici pomeneală. S-a descoperit o metodă de tratare a bolilor ereditare.

— A-a, făcu bătrînul vădit ușurat. Slavă Domnului, orice, numai război să nu fie...

Și dispăru în ceață.

Această întîlnire l-a mai readus la realitate pe Hewlett. Se îndreptă spre băcănie, dar era închisă. La „Calul de fier“ nu avea chef să intre. Și atunci o luă mai departe spre restaurantul care se afla în apropiere de Picadilly.

De după colț apăru un grup de tineri, cîteva fete și băieți. Cîntau și se sărutau.

Hewlett îi privi zîmbind. Se gîndea la cei din Rusia... Apoi grăbi pasul și îi ajunse din urmă. Ar fi vrut să vorbească cu ei, dar băieții și fetele nu-i acordau nici o atenție.

Hewlett pășea alături de tineri, auzind glasurile lor vesele și fragmente din discuțiile lor. Se gîndea la ei, la el însuși, la tatăl său: Vrem ca urmașii noștri, copiii și frații noștri mai mici să ne semene. Să nu fie altfel decît noi și să nu ne condamne. Dar atîta timp cît ei nu vor condamna greșelile noastre, ei nu vor putea să le lichideze...

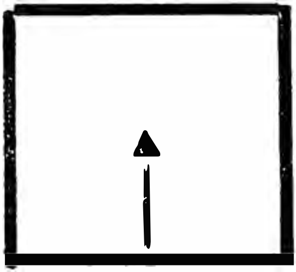
Luminile orașului dansau parcă de jur-împrejur. Hewlett își lăsa gîndul să se depene : Gîndirea noastră caută neobosit ceva mai bun. Fluxul de neutrini care reflectă toate variațiile gîndirii sînt imprimate pe banda aparatului de înregistrat. Tot la fel și informațiile despre viața noastră sînt înregistrate și strînse în biblioteci și arhive. Urmașii le studiază. Ei văd greșelile și învață să le ocolească. Ei șterg prejudecățile noastre, așa cum se șterge un text învechit. Ei aleg cele mai reușite variante și le îmbunătățesc. Ei iau realizările noastre, valorile create de noi și le utilizează cum cred de cuviință. Treptat, devin mai buni decît noi, mai cinstiți, mai inimoși. Și nițel mai fericiți...

Grupul de tineri începu un cîntec nou. Hewlett nu-l cunoștea, dar încercă să fluiere melodia. Fericirea și recunoștința îi umpleau sufletul. Se gîndea : Trebuie să avem o mai mare grijă de urmașii noștri, fie chiar numai de dragul nostru, pentru că, închipuindu-ne cum se vor comporta în viitor, putem înțelege cum să trăim în prezent. Gîndindu-ne la ei și noi putem deveni mai buni...

Hewlett fluiera melodia necunoscută. În fața lui, deasupra străzii Picadilly, capul luminos al copilului privea mulțimea...

În romînește de
IRA VRABIE

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU



Se auzi o pocnitură slabă. O străfulgerare scurtă reflectată de lama cuțitului. Șansa îl intovărăși și de data aceasta. Piatra nu era prinsă in mortar, ci doar pusă într-o adîncitură a stîncii și apoi presărată cu nisip. Lucrînd cu grijă, cu răsuflarea tăiată de emoție, Simion curăță cu ajutorul cuțitului nisipul și apoi împinse piatra din loc. În ascunzătoarea plină de mușchi verzui se afla o placă subțire de granit lustruit. Pe o față apărea netedă și vizibilă o gravură ; de fapt, erau niște linii ce se împleteau ciudat, formînd parcă o complexă figură geometrică. Simion trecu cu degetul peste linii. Una dintre ele era vopsită cu albastru. Acolo unde se sfîrșea, era cioplit un pătrat cu o săgeată la mijlocul unei laturi.

Pe placă era gravat un plan. Cu ajutorul lui se putea ajunge... Unde oare? La vreun tezaur ascuns? Sau la niște suluri de pergament?

Semnul cu săgeata îi amintea de ceva. Ce anume? Printr-un efort, Simion căută să-și aducă aminte... De undeva din străfunduri, în mintea lui apăru o imagine completă. Asemenea însemnări se întîlneau în calculele matematice ale atanilor, popor antic, posesor al unei vaste culturi, dispărut acum cîteva milenii. Înseamnă că nu greșise — semnul de pe stînca unde se afla ascunzătoarea fusese cioplit de ei. Oamenii de știință încercaseră să descifreze ecuațiile atanilor, dar n-au putut ghici decît unele elemente. Tot astfel, începătorii ce

studiază o limbă străină prind sensul unor cuvinte disparate cu ajutorul cărora însă nu pot pătrunde înțelesul unei fraze. Pe ce principiu se baza matematica atanilor dacă într-un caz 2+2 era egal cu patru, în alt caz cu șapte și în altul cu unu? Un rol preponderent îl jucau semnele — pătratele cu săgeți, cantitatea lor și direcția săgeților. Dacă săgețile nu erau îndreptate în sus, ci spre unul dintre unghiuri sau spre latura de bază, aceeași combinație de cifre dădea rezultate diferite. Era o matematică teribil de complicată. Și totuși ea le oferea, neîndoios, atanilor posibilitatea de a calcula segmente de drum, înălțimea munților, forța mecanismelor de ridicare, rezistența clădirilor și a minunatelor nave cunoscute din legende.

Ce voia să spună de astă dată semnul de pe plan? Despre ce tezaur tăinuit în labirintul stîncos va fi fost vorba? Simion se uită cu atenție în jur... În acest loc, țărmul amintea de un oraș distrus de cutremur. Stîncile prăvălite unele peste altele formau niște ciudate figuri geometrice. Nori zdrențuiți lunecau repede deasupra lor. Oare are vreun sens acțiunea întreprinsă de el?

Simion se gîndea întotdeauna serios și îndelung înainte de a întreprinde ceva, dar, o dată hotărît, mergea pînă la capăt, fără să se plîngă de obstacole și fără să ceară ajutorul altora.

De data asta a plecat fără Stepan Kiicik, însoțitorul său obișnuit — un uriaș cu fața întipărită de o schimă plîngăreață și pe al cărui braț vînjos era tatuată deviza: „Nu există noroc în viață"... A plecat și fără Maria Alcksandrovna... Ca un șuvoi subțire și sfredelitor i-ar fi ținut glăsciorul ei: „Simion Simionovici, ești o fire entuziastă"... N-a luat-o nici pe Nina ai cărei ochi exprimă atît de des tristețe și ciudă...

Și totuși a descoperit această peșteră.

Să fie asta numai o întîmplare fericită?

N-au fost cercetate aceste locuri de zeci de oameni? Toți aceștia însă n-au observat cioplitura de stîncă sau nu i-au dat importanță. Excepție fac poate cei patru geologi cu care s-a întîlnit aseară la vreo zece kilometri de aici. Niște tineri plini de neastîmpăr și de curiozitate ca niște pui de vulpe. Dacă o să observe semnul cioplit... Dar nu vor avea planul, căci placa o va lua cu sine.

Gînduri fără număr se perindau în capul lui Simion de parcă ar fi continuat o veche dispută, în timp ce ochii săi

priveau țintă placa și rețeaua ei de linii. Planul era trasat cu mare grijă; nu li se putea reproșa nimic îndepărtaților strămoși.

Simion se ghemui jos și copie planul pe o foaie din carnetul său de însemnări. Așa era mai comod. Placa o puse în tașcă și începu coborîșul. Picioarele i se cufundau pînă la glezne în ceața cenușie și-i tremurau de efort.

La poalele marii stînci mai privi bine împrejurimile și se îndreptă spre tufărișul aspru. Acolo, conform planului, trebuia să se găsească intrarea.

Simion n-o găsi ușor și nici dintr-o dată. Prin minte îi trecu un gînd: dacă cei patru vor găsi întîmplător intrarea și din curiozitate o vor cerceta să vadă unde duce? Îndreptă tufele în urma sa și pătrunse într-o peșteră, îngustă și lungă, în care domnea o lumină alburie, difuză. Mai departe era tot mai puțină lumină. Drumul ducea spre alte peșteri legate între ele. Simion avea cu sine două cutii de chibrituri: o sută cincizeci de luminițe vii. Dacă le consumă numai în cazuri extreme, trebuia să-i ajungă. Făcu din hîrtie o mică făclie și o aprinse. Flacăra, asemenea unui fluturaș, își desfăcu aripioarele lucitoare, și Simion văzu drept în fața lui o îngrămădire de pietre și pămînt care bloca trecerea.

Dezlegă de la brîu tîrnăcopul și începu să dea lovituri scurte și seci, ascultînd cu plăcere lupta inegală dintre piatră și fier, dintre pămînt și fier. Făclia se stinse. Întunericul părea afînat ca și pămîntul răscolit de tîrnăcop.

Fierul se lovi de piatră, iar mînerul de lemn se rupse cu un pîrîit jalnic. Atunci Simion se apucă să mute pietrele din loc, rupîndu-și unghiile. Atanii blocaseră trecerea în mod serios.

„Cu cît e ascuns mai bine — se gîndi el bucuros —, cu atît trebuie să fie și tezaurul mai de preț." Pentru el, ca arheolog, această constatare devenise un fel de lege. Între straturile de pămînt, alături de rămășițele putrezite sau pietrificate de plante și oase presate, se păstrau comori ascunse în lăzi masive, zidite în morminte, laolaltă cu rămășițele pulverizate ale foștilor stăpîni. Iar pe drumul ce ducea la ele stăteau de strajă zgîrcenia și lăcomia oamenilor. Aceste comori — fleacuri de aur și tot felul de pietricele, asemănătoare picăturilor de sînge închegat și lacrimilor translucide — s-au acumulat timp de milenii, și uneori pămîntul începea să geamă îndelung sub greutatea lor covîrșitoare. Adesea oamenii le îngrămădeau în numele unei așa-zise prevederi.

Simion aruncă înverşunat cîteva pietre mai mici şi-şi făcu anevoie loc printre ele. Din nou răsuci o faclă de hîrtie şi o aprinse. Culoarul se pierdea undeva departe, sinuos ca o şopîrlă preistorică. Mirosea a putregai de lemn.

Mersul îi era din ce în ce mai dificil. Trebuia să se caţăre peste rocile căzute, să se strecoare prin treceri înguste. Dîndu-şi seama că nu-i vor ajunge chibriturile, Simion începu să le economisească. Porţiuni întregi mergea prin beznă, cu mîinile întinse asemenea unui orb. Întunericul se revărsa în creierul său prin orbitele ochilor şi se pietrifica în circumvoluţiile creierului ca în nişte tipare. Cînd îl cuprindea această senzaţie, aprindea grăbit un chibrit, fiind obsedat de ideea îngrijorătoare că prima cutie e pe sfîrşite.

Acum îl chinuia setea. Gura i se uscase. Prindea cu deliciu picăturile sărate care se broboneau pe buze. Deschise o cutie de conserve de peşte şi bău sucul, ceea ce avu drept rezultat intensificarea senzaţiei de sete. Pămîntul amestecat cu nisip scîrţîia sub apăsarea bocancilor şi printre dinţi. Simion îşi înghiţea cu dezgust saliva vîscoasă.

Începu să-şi facă drum printr-o nouă îngrămădire de pietre, blestemîndu-i pe cei care le-au pus cu atita străşnicie în drumul său. Întunericul şiroia, trepida, răsuna o dată cu pămîntul care se scurgea printre degete, şi lui Simion i se părea că e zidit de viu.

Sus de tot, ca o floare dezgheţată pe un geam devenit opac din cauza gerului, se întrezărea o crăpătură îngustă. Trebuia să ajungă în acel loc. Pentru un moment, Simion simţi că-l cuprinde regretul că nu are alături măcar pe unul dintre tovarăşii săi, de pildă pe Stepan Kiicik. El s-ar fi căţărat pînă acolo şi i-ar fi întins braţul vînjos pe care se citea limpede literele închise la culoare: „Nu există noroc în viaţă".

Simion simţi cum îl cuprinde mînia faţă de sine însuşi şi chiar faţă de Stepan, care îl plictisea cu veşnicele-i întrebări, dar care acum, cînd era atîta nevoie de el, nu se găsea prin apropiere. Dar mînia nu este un bun îndemn la acţiune. Ea este informă şi uscată, asemenea setei. Flacăra făcliei tremura vizibil, umbrele ba se apropiau ameninţătoare, ba se depărtau şchiopătînd.

„Te dezici de principiile tale, bătrîne" — îşi spuse Simion cu dispreţ, şi, ca de obicei în asemenea cazuri, efectul se

arăta pe dată. Îi era aproape indiferent ce gîndesc alții despre dînsul. Important era ce credea el însuși. Mai ales că nu se arăta indulgent față de sine și nu-și căuta niciodată „circumstanțe atenuante".

Simion se apucă de un colț și se săltă în sus. Își propti piciorul de o ieșitură în piatră și peste un minut se afla de cealaltă parte a deschizăturii. Gifîind, se așeză pe jos, ștergîndu-și sudoarea; batista i se înnegri imediat. Își atinse fruntea pentru a-și da la o parte părul, dar își retrase repede mîna. Era rece și umedă. La început nu se simțea în stare să gîndească la nimic. Se mulțumi să se odihnească, apoi îi apăru limpede, parcă aievea, obrazul Ninei, văzut, nu se știe de ce, din profil: fruntea nu prea înaltă, linia dreaptă a nasului, linia sinuoasă a buzelor, bărbia rotundă. Știa că-l iubește. Ea însă nu-i trezise niciodată vreo emoție și Simion își pusese in gînd de cîteva ori să-i dea de înțeles acest lucru. Dar amîna mereu. Îi lăsa speranța — ca într-un joc. Îi făcea plăcere că o femeie cu un profil asemenea celor dăltuite pe basoreliefurile romane îl privește cu atîta pasiune.

Uneori îl mustra conștiința. Se temea că și alții vor observa expresia ochilor ei și că vor rîde de ea. Ceilalți însă nu rîdeau. Atunci el începea s-o ironizeze, dar numai cînd erau în doi.

Se gîndi: „Desigur, nu e bine. Ce pot face însă! Îmi place cînd sînt iubit. Dar nu forțez pe nimeni să mă iubească și nici să mă ajute. Acum, tovarășii mei de muncă mi-ar fi de mare folos. Dar ei nu sînt aici și eu merg singur. Și o să ajung la țelul meu".

Gîndul acesta îl umplu de mîndrie și încredere in sine. Aprinse un chibrit și văzu la doi pași o bîtă. Alături se afla un vas acoperit, de forma unei pere. Simion luă în mînă bîta. Greșise. Nu era o bîtă, ci un simplu băț înfășurat la un capăt cu niște fire smolite. Ridică precaut capacul vasului. Simți un puternic miros de țiței.

„În graba lor au uitat torțele — se gîndi el. Trăiască graba și zăpăceala anticilor!"

Muie bățul în țiței, aprinse un chibrit și întinse torța înainte. Pe pereții culoarului străluceau și sclipeau policrom cristale de cuarț. Îi era tare sete, atît de tare, că mai deschise o cutie de conserve, deși știa că nu-și va astîmpăra pofta de apă. Își simțea uscăciunea gurii și o greață cumplită îl cuprinse. Se temu că va leșina. Simion își urma anevoie dru-

mul; ba mergea în picioare, ba trebuia să înainteze tîrîş. I se părea necontenit că aude ticăitul accelerat al ceasului de pe mînă. Gîndurile i se roteau lent într-o substanţă întunecată şi vîscoasă ca smoala pe cale de întărire, fără să capete formă şi fără să-şi poată croi drum. Ochii urmăreau obosiţi flacăra torţei şi lăcrimau necontenit. Chiar dacă îi închidea, continua să vadă văpaia sîngerie.

Simion făcu o sforţare, îşi deschise ochii şi nu-i veni să creadă. Drept în faţa lui, lîngă un perete al culoarului se înălţa un ulcior. Se tîrî spre el ca să se convingă că nu e un miraj. Nu era un miraj. Era un ulcior obişnuit, din lut ars, închis etanş cu un capac de piele. Pe acesta era desenat acelaşi semn de pe stîncă. Simion scoase capacul. În vas se mişcă uşor înfiorată flacăra, sau mai precis imaginea ei reflectată în... apă. Trase aerul pe nări. Mirosea a apă potabilă şi răcoritoare. Înţelese că nu e o iluzie a simţurilor. Şi, ca să-şi învingă ultimele îndoieli, aplecă vasul. O umezeală răcoroasă atinse buzele sale arse de sete. Nu se putu abţine şi înghiţi lacom. Apoi încă o dată. Se înecă scurt, începu să tuşească şi, tuşind, cu gîtlejul sfîşiat, înghiţea apa vag sărată, rece de-i tăia răsuflarea, cu un gust straniu, de parcă i se adăugase ceva. Poate ca să nu se altereze...

Flacăra îi arse obrazul şi atunci îşi dădu seama că mai ţine făclia. O propti de un perete şi puse ulciorul jos. Acum semnul de pe el era în centrul petei de lumină. Cine a lăsat acest vas şi în ce scop?

Simion trecu cu palma pe suprafaţa aspră de lut şi i se năzări că atinge o mînă bătătorită de muncă. Nu, ulciorul n-a putut să fie pur şi simplu uitat. Fără să ştie de ce, Simion îşi aminti de Maria Aleksandrovna, îşi aminti cum şi-a neglijat ea şi munca-i proprie, şi obligaţiile casnice pentru ca timp de trei zile în şir să sistematizeze descrierile ultimelor săpături, să se zbată pentru ca el, Simion, să poată schiţa planul viitoarelor cercetări arheologice. Îşi aduse aminte şi de felul în care împreună cu ceilalţi colegi l-a felicitat pentru reuşita muncii efectuate: „Sîntem mîndri că lucrăm cu dumneata". Şi mereu încerca să-şi îndrepte gulerașul de dantelă ce stătea strîmb. Iar pe el, după această discuţie cu Maria, l-a încercat un ciudat şi nelămurit sentiment de iritare şi de teamă. Nu înţelegea de ce. Poate de vină era gulerașul prins neglijent care i se pecetluise atît de bine în memorie?

Simion mai bău de cîteva ori, nesimțindu-se în stare să plece fără ulcior și nehotărîndu-se să-l ia cu sine, pentru a nu vărsa pe drum lichidul prețios.

Cu un efort de voință își îndreptă gîndurile spre țelul ce-l urmărea: comoara atanilor. Poate că-l așteptau o grămadă de giuvaeruri strălucitoare sau poate rulouri de pergament care vor limpezi, în sfîrșit, istoria atanilor și misterul matematicii lor.

Pînă la urmă închise bine vasul și, luîndu-l în mîna dreaptă (cu stînga ținea făclia), porni la drum. Trecu de cîteva peșteri legate între ele prin niște culoare și se opri în fața unui zid neted de piatră.

De acest perete era proptită o daltă, iar alături de ea se găsea o piatră de ascuțit lunguiață. Și dalta, și piatra puteau să fi fost uitate. Dar nu erau prea multe aceste unelte uitate aparent întîmplător? Altceva trebuia să fie aici la mijloc... Vagi presupuneri se înălțau asemenea unor pînze îndepărtate, iar în piept lui Simion i se dezgheța încet de tot o mică așchie de gheață albăstruie, cu multiple semnificații. Poate că nici nu era vorba de recunoștință față de strămoșii antici, ci doar de setea potolită, ceea ce făcea ca lumea să-i apară într-o cu totul altă lumină.

Arheologul ridică dalta și începu să spargă peretele. Izbea fără încetare. Se odihnea, bea apă și iarăși lovea cu dalta. Unealta se înfunda în solul friabil. Alte cîteva lovituri, apoi Simion trebui să urnească din loc un mare bloc de piatră.

Omul se strecură prin crăpătura îngustă și nimeri într-o peșteră rotundă și spațioasă. Umbrele îl înconjurau asemenea unor ființe fioroase și sălbatice ridicate întru apărarea comorii. Cît despre aceasta, se afla aproape de tot și era cu totul altfel de cum își închipuise căutătorul ei...

Placa lustruită de granit se pierdea în bolta peșterii. Pe ea erau gravate adînc semnele matematice ale atanilor.

Arheologul citi: „Unul plus unul este egal cu doi plus..." și din nou același semn — săgeata înscrisă într-un pătrat. Înseamnă că $1+1$ nu este egal cu 2, ci cu 2 plus $\boxed{\uparrow}$.

Simion contempla distrat această formulă matematică inițială, în timp ce-și revenea în fire. Apoi își coborî privirea spre cele două inscripții de mai jos, mai precis spre cele două figuri geometrice. Îi erau cunoscute — un triunghi și un cerc. Într-o străfulgerare, el alătură figurii formula și

înțelese totul. Înțelese și ce reprezintă semnul misterios al atanilor.

Sub prima formulă de bază se afla soluția. Un triunghi plus un alt triunghi erau egale nu cu două triunghiuri, ci cu o nouă figură — un romb, sau cu vîrful unei săgeți, sau tot cu un triunghi dacă se suprapuneau. Unui cerc i se adăuga un altul, ambele se intersectau în puncte diferite, formînd de fiecare dată o figură nouă...

Prin analogie, Simion se gîndi : Un rîu plus un alt rîu pot fi simple ape paralele, și atunci semnul atanilor va avea semnificația lui zero. Dar, îmbinîndu-se, ele pot forma un fluviu.

Un „X" care nu trebuie niciodată neglijat, reprezentînd o calitate nouă, iată ce definește săgeata din dreptunghi.

Oare nu-l neglijăm de cele mai deseori ? În matematica noastră extrem de abstractă uităm adesea stările calitative care apar și se transformă. Din această cauză ne vine greu să înțelegem de ce nu reușim să descriem în limbajul matematic pur mișcarea particulelor atomice sau a sistemelor solare. Noi schimbăm și complicăm la infinit ecuațiile, dar dacă eroarea se află nu în raționament, ci chiar la bază ? Ceva este neglijat de noi de la bun început.

Într-adevăr, o particulă plus o alta nu vor forma aproape niciodată numai două particule. Suma lor conține în mod potențial o calitate nouă, legată de emiterea de energie și de transformarea corpusculilor. De fapt, este vorba de aceeași lege a dialecticii formulată doar puțin altfel. Nu „cantitatea trece în calitate", ci „în cantitate se află calitatea". Și totuși, de cele mai deseori, noi neglijăm această lege, pentru că ea nu se află în formulele matematice esențiale, care ne stau din copilărie la baza gîndirii, a filozofiei, a imaginației noastre. E asemenea unei plase de cifre învățate, care se înalță ca o stavilă între realitate și noi. Iată de ce senzațiile, pe care aproape nu ne mai bazăm de loc în știință, pot sugera uneori soluții mai juste decît raționamentul. Acesta este indus în eroare de una dintre armele lui cele mai puternice — capacitatea de abstractizare. Dar sentimentele simple, senzațiile elementare ne spun despre căldură lucruri mai precise decît calculul energiei cheltuite, căci cheltuirea de energie este doar un aspect al fenomenului. Văzînd o mînă, ochii sesizează că nu-i vorba numai de cinci degete, ci de un instrument extrem de delicat ; experiența inimii sugerează că doi

oameni sînt fie prieteni sau îndrăgostiți, fie tovarăși de drum sau dușmani, fie, în sfîrșit, doi necunoscuți care nu vor da calității posibilitatea să se manifeste. Nu te poți încrede exclusiv în senzații, dar nici nu le poți ignora cu desăvîrșire. Uneori ele sînt asemenea firelor subțiri de mătase ce ne susțin sub cupola parașutei deasupra genunei, alteori sînt ca firele de oțel ce ne ancorează de pămîntul pe care am crescut.

Dacă matematica noastră ar fi mers pe calea matematicii atanilor, cu mult mai ușor ne-ar fi fost să înțelegem și să descriem fenomenele microcosmosului și ale megacosmosului. Cu cît ne-ar fi fost mai ușor să creăm sau să înțelegem teoria relativității și faimoasa formulă după care timpul depinde de viteza mișcării dacă din copilărie am fi fost obișnuiți cu ideea că 1+1 este egal cu 2 plus un „x" oarecare, indicele calitativ! N-ar mai fi părut un lucru surprinzător faptul că accelerarea vitezei pînă la cea a luminii poate da naștere unei calități noi — o schimbare în scurgerea timpului, iar crearea teoriei particulelor n-ar mai fi fost atît de dificilă, aproape de neconceput...

Făclia din mîna geologului risipea scîntei ca un foc de artificii. Scînteile se roteau în aer asemenea unor gîze. Umbrele apăreau și dispăreau pe granitul lustruit.

Deci iată ce reprezenta tezaurul ascuns! Oare drumul spre el l-au apărat atanii cu atîta grijă?

Și deodată Simion a priceput totul: nu, ei n-au blocat calea spre comoara lor. N-au prăvălit peste ea stînci și nici n-au uitat făclii și nici vase cu apă.

Probabil că aceeași catastrofă care distrusese pe atani a zăgăzuit și drumul spre tezaurul pe care aceștia au vrut să-l lase posterității. Și în ultimele zile ale tragediei supraviețuitorii au tăiat un făgaș printre surpături, au lăsat planul și au însemnat pe perete săgețile pentru ca urmașii să se poată orienta, au lăsat făclia și apa. Și iată cum peste mii de ani, împreună cu gîndirea lor în continuă căutare, l-a ajuns pe Simion și bunătatea lor.

Exploratorul avu senzația stranie că în această grotă cineva i-a dat puteri noi. În urechile asurzite parcă de tăcerea ca de vată, îi răsunară cuvinte străine, într-o limbă necunoscută, o melodie a cifrelor. Și i se năzări că nu este singur în peșteră.

Se întoarse și porni înapoi pentru a povesti cît mai curînd despre testamentul lăsat de străbuni. Pămîntul ce cădea din tavan îi intra pe guler, i se lipea de gît, de piept, de spate. Dar el, cufundat în gîndurile lui, nu observa nimic...

Simion văzu mînerul daltei și o scoase din stratul de pămînt reavăn. Trecu cu degetul peste tăișul ascuțit ca un brici și își închipui ce s-a petrecut de mult acolo.

Parcă îl vedea aievea pe acel atan — poate ultimul din neamul său — cum se lasă istovit în genunchi, continuînd totuși să spargă piatra, apoi cum cade întins la pămînt. Știa că n-are forța să străpungă peretele, că ultimele clipe de viață i se scurg ca nisipul din clepsidră. Atunci a luat piatra de ascuțit și a început să ascută dalta. A ascuțit-o cît a fost în stare. Simion auzea parcă aievea scrîșnetul metalului. Și, în ultima clipă înainte de moarte, atanul și-a găsit puterea să pună dalta astfel încît să fie văzută de cei care vor ajunge la acest perete.

Simion își aminti de cei patru tineri geologi care pot descoperi intrarea și această cale. Își scoase din buzunar cutia de chibrituri, pe care o avea de rezervă, și o înveli cu grijă în celofan. Pe urmă se întoarse, ridică dalta și, împreună cu chibriturile, o puse pe pietre, astfel ca să sară imediat în ochi...

În romînește de
IRA VRABIE

(Urmare din pag. 2)

Egipt. 9) Stîlpi de susținere a locuințelor lacustre — Bidiviu la Mangalia — Octav Țiulescu. 10) La baza concepțiilor lui Democrit și a energeticii viitorului — Notă muzicală — A surprinde. 11) Confecționează butoaie — Aparținînd Sciției antice. 12) Monedă și măsură romană de greutate care a circulat și pe teritoriul patriei noastre — Stat actual, situat pe locurile anticei Mesopotamii, unde se întîlnesc numeroase vestigii străvechi — Romancier portughez (1 845—1 900).

(MONOVERB BOTANIC)

(5—8)



(MONOVERB ANTIC)

(3—5)



Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu



Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

• IANUARIE 1964

41 007